

ปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของ กลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

The Causal Factors of Information Technology Requirements and Communications for Accessing to Knowledge for the Elderly in Nakhon Ratchasima Province

สมชาติ ดีอุดม^{1*} และจักรเรศ เมตตะธำรงค์²

¹คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา

²คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

Somchad Deudom^{1*} and Jakret mettathamrong²

¹Faculty of Sciences and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Isan NakhonRatchasima

² Faculty of Industry and Technology, Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus

(Received: February 2, 2020; Revised: April 26, 2020; Accepted: May 21, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ส่งผลต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุประกอบด้วย ด้านสุขภาพ ด้านการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม และการเข้าถึงความรู้ ผลของการพัฒนาโมเดลพบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลคือ $\chi^2=77.141$, $df=31$, $\chi^2/df=2.488$, RMSEA=0.059, CFI=0.983, TLI=0.970, SRMR=0.030 โดยผลของการศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม พบว่า ปัจจัยด้านสุขภาพมีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และการมีส่วนร่วมในสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการทำงาน

คำสำคัญ: 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุ 2) เทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ความรู้ 4) ผู้สูงอายุ

Abstract

This research has objectives 1) to develop the causal relation model of factor and 2) to study the direct and indirect influences of the causal factors of information technology requirements and communications affecting the access to knowledge for the elderly in Nakhon Ratchasima Province. The sample of the research is 400 elderly people. The researcher used a questionnaire as a research instrument and was analyzed by the structural equation model. The result found that the mentioned causal factors consisted of health, work, public participation and knowledge accessibility. The result of model development found that the developed model conformed with empirical data by having the Goodness of fit index (GFI) at $\chi^2=77.141$, $df=31$, $\chi^2/df=2.488$, RMSEA=0.059, CFI=0.983, TLI=0.970, SRMR=0.030. Furthermore, the result of the study on direct and indirect influences found that the health factor significant influenced directly to the knowledge accessibility of the elderly in Nakhon Ratchasima Province. On the other hand, the public participation factor influenced indirectly through working.

Keywords: 1) Causal Factors 2) Information Technology 3) Knowledge 4) The elderly

^{1*}อาจารย์ ประจำสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Lecturer, Department of Information and Communication Technology) Email: Somchadnu@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาบริหารธุรกิจ (Assistant Professor, Department of Business Administration)

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันประเทศไทยได้กลายเป็น สังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี 2549 คือมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 10 และประชากรผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 4 ต่อปี ในขณะที่ประชากรรวมเพิ่มขึ้นด้วยอัตราเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้น ตามการคาดประมาณประชากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ คือมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 20 ในปี 2564 และจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดเมื่อมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 28 ในปี พ.ศ.2574 (Foundation of Thai Gerontology Research and Development institute, 2015) ดังนั้นการเข้าสู่สังคมสูงวัยหรือการเป็นผู้สูงวัย จะต้องมีการเตรียมตัวและเตรียมตนเพื่อการปรับตัวทั้งร่างกายและจิตใจ เนื่องจากการเป็นผู้สูงวัยในสถานการณ์ปัจจุบันนั้น ต้องมีการพัฒนาความรู้หรือพัฒนาทักษะในด้านของการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันทั้งทางตรงและทางอ้อม เทคโนโลยีที่นำมาใช้ได้แก่ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) มาใช้ เช่นหุ่นยนต์ที่ช่วยในการเดินทำให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น (Kreangam, 2018)

การที่ผู้สูงอายุสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องจะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขไม่เป็นภาระกับผู้ดูแลและมีความเสี่ยงน้อยในการที่จะเป็นโรคซึมเศร้า ซึ่งจะปฏิเสธไม่ได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน แม้จะมีผู้สูงอายุบางรายอาจไม่ต้องพึ่งพาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หากแต่การใช้งานที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การทำธุรกรรมโอนเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ การใช้คิววีดีโอคอลในโปรแกรมไลน์แบบเห็นหน้ากัน การค้นหาข้อมูลของยาสมุนไพร การฝึกทำอาหารจากยูทูบ การซื้อขายของผ่านทางเฟสบุ๊ค สิ่งเหล่านี้ผู้สูงอายุสามารถศึกษาและฝึกฝนทำได้ด้วยตนเอง

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ส่งผลต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยที่ดำเนินการศึกษาถึงการใช้และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ ในปัจจุบันว่าการสภาพการใช้เทคโนโลยี และปัญหาในการใช้เทคโนโลยีและความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างไร

นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับผู้สูงอายุในเขตจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา และในจังหวัดนครราชสีมา มีผู้สูงอายุและผู้ที่จะเข้าสู่ผู้สูงอายุอีกเป็นจำนวนมาก ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการเตรียมการเพื่อพัฒนาด้านการให้บริการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแก่ผู้สูงอายุในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสุขภาพ การทำงาน การมีส่วนร่วมในสังคม สิทธิ ความรู้ในสังคม การเข้าถึงความรู้ ความมั่นคงในชีวิต ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงในครอบครัวความปลอดภัย และความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อมในชีวิต
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสุขภาพ การทำงาน และการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีอิทธิพลที่ต้องการเข้าถึงความรู้

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การศึกษาถึงปัจจัยของความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของผู้สูงอายุ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน เพราะเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากต่อมนุษย์ โดยเฉพาะในโลกของอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นโลกแห่งความรู้ในผู้สูงอายุก็เช่นเดียวกัน ต้องปรับตัวเพื่อแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต โดยปัจจัยสาเหตุที่สำคัญต่อความต้องการใช้เทคโนโลยี ประกอบไปด้วย

ด้านสุขภาพ สุขภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษย์ทุกช่วงวัย สุขภาพที่ดีส่งผลต่อร่างกายและจิตใจ ทำให้ผู้นั้นมีอายุยืนยาว เช่นเดียวกับผู้สูงอายุที่ต้องหันมาเอาใจใส่ต่อสุขภาพ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการยอมรับการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุนั้น มีความสัมพันธ์ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน 3 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านกายภาพและจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ในสังคม และด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (Vanichyanukoh et al., 2017) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านสุขภาพจึงมีความจำเป็น และสามารถช่วยเหลือผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แล้ว National Committee for the Elderly (2010) กล่าวถึงการรับรู้ถึงความต้องการของผู้สูงอายุ โดยมีการออกแบบมาตรการในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ภายใต้กลยุทธ์ที่ 1 การศึกษาถึงการสนับสนุนคุณภาพผู้สูงอายุประกอบด้วย 1) เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้เข้าใจในชีวิตและมีการพัฒนาในแต่ละระดับอายุ และการเตรียมที่จะเข้าสู่วัยชราอย่างเหมาะสม 2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสื่อทุกประเภทที่จะสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพที่ดี

ด้านการทำงาน การทำงานของผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้พอที่จะใช้จ่ายในแต่ละวัน มีผู้สูงอายุจำนวนมากที่มีรายได้น้อย แต่ลักษณะอาชีพที่จะส่งเสริมจะต้องเป็นอาชีพที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุด้วย นอกจากนี้แล้วการส่งเสริมและการพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อทุกประเภทเพื่อผู้สูงอายุ 2) ส่งเสริมการผลิต การเข้าถึงสื่อต่าง ๆ เพื่อสังคม และเพื่ออาชีพ จะได้มีการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และ 3) การเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง (National Committee for the Elderly, 2010) การส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้สูงอายุใช้สื่อเพื่อพัฒนาอาชีพ จึงเป็นสิ่งจำเป็น อีกทั้งการออกนโยบายเพื่อตอบสนองต่อสังคมผู้สูงอายุยังเป็นแนวทางในการรับมือกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมผู้สูงอายุประกอบด้วย 1) การขยายอายุเกษียณ 2) การสนับสนุนให้บริษัทต่าง ๆ

จ้างงานผู้สูงอายุ 3) การเพิ่มทักษะและการจัดการงานให้เหมาะสมกับแรงงานผู้สูงอายุ 4) นโยบายด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต และ 5) นโยบายการมีส่วนร่วมและการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ (Department of Older person, 2014) การพัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพที่ดีได้นั้น ต้องมีกิจกรรมที่ควรจัดให้กับผู้สูงอายุ เช่น 1) จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในวัยสูงอายุ 2) อบรมวิชาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ 3) จัดกิจกรรมฝึกสมาธิ 4) การจัดบริการหอพัก และ 5) การจัดหาอาชีพให้ผู้สูงอายุ (Janobrom, 1998) อีกทั้งการส่งเสริมหรือการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อวางแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของประชากร 2) การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ 3) ระบบคุ้มครองทางสังคม 4) การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนา และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ และ 5) การประมวล พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ (National Health Security Office, 2561)

ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม มนุษย์ทุกคนต่างต้องการสังคม ต้องการการยอมรับ ต้องการที่ยืนในสังคม มนุษย์ไม่สามารถที่จะอยู่คนเดียวในสังคมได้ ต้องพึ่งพาอาศัยต่อกันและกัน ซึ่งผู้สูงอายุเช่นเดียวกันย่อมมีความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคม และความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ (Dhamsiri, 2006) รวมทั้งต้องการยอมรับการมีส่วนร่วมของคนในสังคม การที่ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ตั้งแต่การรับรู้สภาพปัญหา การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาของชุมชน อันเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่ด้วยแรงจูงใจและองค์ประกอบทางสังคมอื่น ๆ (Cohen and Uphoff, 1977) จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ว่าตนเองยังมีคุณค่าในสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่ง World Health Organization: Quality of Life (2001) กล่าวถึงความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิตในแต่ละบุคคลที่มีความสำคัญมาก การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและ

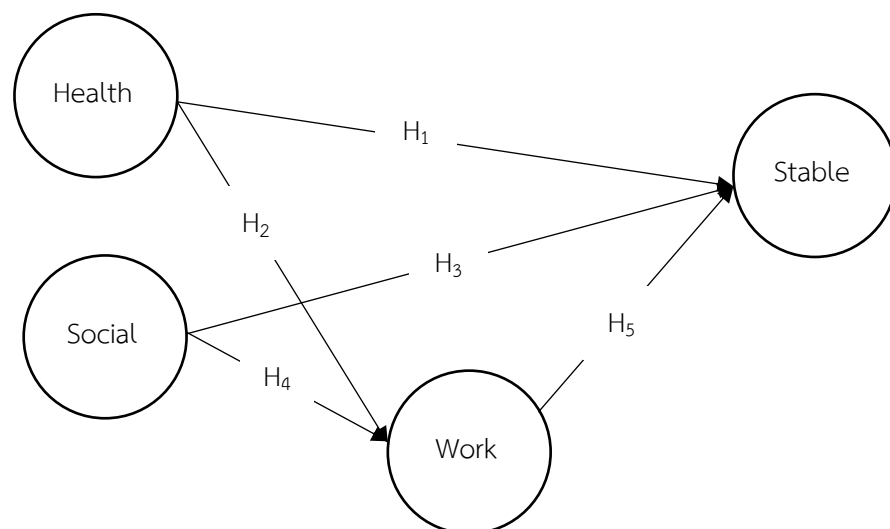

สังคมที่ตนอยู่ได้อย่างดี การเข้าไปมีส่วนร่วม การเข้าไปมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ผู้สูงอายุต้องได้รับเพื่อการพัฒนาตนเอง อาจจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการเข้าไปมีส่วนร่วมกันทางสังคม

การเข้าถึงความรู้ ความรู้หรือองค์ความรู้เป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์เกิดการพัฒนา หรือช่วยให้มนุษย์มีความก้าวหน้า การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการนำมาประยุกต์ใช้งานรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตามแผนนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปี พ.ศ. 2553 มีเป้าหมาย 2 ประการคือ 1) ประชาชนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อความรอบรู้ เข้าถึง พัฒนา และเป็นการใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ สามารถรู้เท่าทันสื่อ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลได้ และ 2) ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงและสามารถเรียนรู้ได้

ทุกที่ ทุกเวลา ได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค อันเป็นการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ ประยุกต์ และต่อยอดให้เกิดความเหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคลได้ (Ministry of Information and Communication Technology, 2010) อีกทั้งการใช้เทคโนโลยีตามที่งานวิจัยระบบสารสนเทศแคนาดา (The Canadian Education Research Information System-CERIS) แสดงให้เห็นถึงทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ความรู้เทคโนโลยีความรู้ทางด้านการสื่อสาร และความรู้คอมพิวเตอร์มีความสำคัญมาก และสามารถนำไปสู่ความรู้ทางด้านสุขภาพที่ดีของประชาชนในการเข้าถึงความรู้ (Kickusch, 2001)

ดังนั้นแล้ว ความต้องการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในการเข้าถึงแหล่งความรู้ของผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย ด้านสุขภาพ ด้านการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม และการเข้าถึงความรู้ จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปประมวลภาพรวมเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

H1 ปัจจัยด้านสุขภาพมีอิทธิพลทางตรงต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

H2 ปัจจัยด้านสุขภาพมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการทำงานต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

H3 ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

H4 ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการทำงานต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

H5 ปัจจัยการทำงานอิทธิพลทางตรงต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการ (Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา มีประชากรรวมทั้งสิ้น 453,388 ราย โดยในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) มีข้อกำหนดในการพิจารณาถึงขนาดของตัวอย่างซึ่งเป็นเงื่อนไขอันสำคัญในการวิเคราะห์โมเดล ซึ่งขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์จะต้องมีขนาด 10-20 เท่า (Nunnally, 1978: 411) ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 11 ตัวแปร ตามเงื่อนไขแล้วจะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 220 ตัวอย่าง แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ซึ่งมีขนาดเกินกว่าเงื่อนไขที่กำหนด ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) อย่างมีสัดส่วน เพื่อให้ได้ตัวแทนในแต่ละอำเภอ และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) กับผู้สูงอายุในแต่ละอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสร้างจากทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้อายุ และตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้สูงอายุ การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.609-0.958 โดยมีค่าที่มากกว่า 0.30 (Pallant, 2010) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.984 โดยค่า Cronbach มีค่ามากกว่า 0.70 แสดงได้ว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Hair et al., 2006)

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบ ความเบ้และความโด่ง (Kurtosis and Skewness) เพื่อตรวจสอบความสมดุล

2. การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันเองสูงโดยหาค่า Tolerance และ VIF และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ของความ ต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation)

3. การวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องดังนี้ $\chi^2/df < 2.00$ มีความสอดคล้องกลมกลืนดี หากค่า χ^2/df อยู่ระหว่าง 2.00-5.00 มีความสอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้ (Kaplan, 2000, p. 110; Diamantopoulos and Siguaw, 2000, p. 87) ค่า RMSEA < 0.05 (Diamantopoulos and Siguaw, 2000) ค่า CFI > 0.95 (Kaplan, 2000: 110) ค่า TLI > 0.95 (Hu and Bentler, 1999) และค่า SRMR < 0.05 (Joreskog and Sorbom, 1989)

ผลการศึกษา (Results)

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 และอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63 และความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาซึ่งต้องการรู้เรื่องอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ เช่น อาการเวียนศีรษะ ภาวะกลืนปัสสาวะไม่อยู่ ปวดหลัง ปวดเอว มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมา ต้องการรู้เรื่อง แหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ และ ธนาคารชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.02 และต้องการรู้เรื่อง นโยบายรัฐบาลเพื่อส่งเสริมการมีรายได้และมิงานทำของผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 4.02

การวิเคราะห์ตัวแปรแฝงประกอบด้วย ด้านสุขภาพ (health) ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ 2 ตัวแปรคือ การเตรียมตัว (prepare) และ

การดูแลตนเอง (care) ตัวแปรแฝงด้านการทำงาน (work) ประกอบไปด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ การส่งเสริมรายได้ (other) และการรู้เรื่องอาชีพ (jodde) ตัวแปรแฝงด้านการมีส่วนร่วมในสังคม (social) มีตัวแปรที่สังเกตได้ 2 ตัวแปรคือ ด้านสิทธิ (right) และด้านความรู้ในสังคม (paritc) และตัวแปรแฝงการเข้าถึงความรู้ (stable) ประกอบด้วยตัวแปรที่สังเกตได้ 5 ตัวแปรคือ ความมั่นคงในชีวิต (stabil) ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (invest) ความมั่นคงในครอบครัว(family) ความปลอดภัย(safe) และความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อมในชีวิต(enviro)

การวิเคราะห์ตัวแปรที่สังเกตได้ เกี่ยวกับความต้องการรู้เรื่อง ความมั่นคงในครอบครัว เช่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว และกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว(family) มีค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมาคือ ต้องการรู้เรื่อง ความมั่นคงในชีวิตด้าน

สิ่งแวดล้อม เช่น ข้อพึงระวังและข้อพึงปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุภายในบ้านและนอกบ้าน และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (enviro) มีค่าเฉลี่ย 4.01 และต้องการรู้ถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ประเทภของภัยอันตราย และการเตรียมการป้องกันอันตราย(safe) มีค่าเฉลี่ย 3.92 การตรวจสอบค่าความโด่ง (Kurtosis) ซึ่งเป็นการตรวจสอบถึงความไม่สมดุลโดยค่าที่เป็นที่ยอมรับได้ของการแจกแจงปกติ ซึ่งต้องมีค่าความโด่ง (Kurtosis) อยู่ระหว่าง -2 และ +2 (George and Mallery, 2010) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ระหว่าง -1.012-0.754 และค่าความเบ้ (Skewness) นั้นจะต้องมีค่า ไม่ต่ำกว่า -1.5 และ +1.5 (Tabachnick and Fidell, 2013) โดยที่ค่าความเบ้ (Skewness) ในการวิจัยนี้มีค่าอยู่ระหว่าง -0.455-0.146 ตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบการแจกแจง และการตรวจสอบตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันเองสูง

	Mean	S.D.	Skewness	Kurtosis	Tolerance	VIF
RIGHT	3.76	.757	.146	.754	.459	2.179
PARTIC	3.80	.732	.023	-.574	.397	2.516
STABIL	3.90	.724	-.248	-.187	.432	2.316
INVEST	3.80	.582	-.401	.600	.674	1.483
FAMILY	4.01	.763	-.281	-.547	.544	1.837
SAFE	3.92	.775	-.219	-.537	.508	1.970
ENVIRO	4.01	.934	-.455	-.886	.413	2.420
PREPAR	3.74	.628	-.260	-1.012	.242	4.126
OTHER	3.84	.686	-.297	-.900	.255	3.926
JODDE	3.79	.605	-.054	.052	.590	1.694
CARE	3.84	.551	-.026	-.288	.463	2.161

การตรวจสอบตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) ที่มีภาวะร่วมกันหรือเป็นตัวแปรที่มีความแปรปรวนซ้อนทับกัน (Collinearity) โดยที่ค่า Collinearity นี้เป็นค่าที่ตัวแปรสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์กันที่ระดับ 1.0 หรือ -1.0 (Pedhazur, 1997) ในการวิเคราะห์กรณีที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับ

Collinearity นั้น จะมีสองตัวแปรอิสระที่จะมีความสัมพันธ์กันสูงมาก ซึ่งจะสูงถึง 0.95 หรืออาจจะสูงกว่านั้น จะทำให้เกิดปัญหา Collinearity

การวิเคราะห์ค่า Tolerance โดยเกณฑ์ค่า Tolerance มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 หากมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรนั้น ๆ มีความเป็นอิสระจากกัน หากค่าเข้าใกล้ 0 ก็จะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของ

Collinearity โดยพิจารณาจากค่า Tolerance หากมีค่าเท่ากับ 0.10 ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำสุด (Tabachnick and Fidell, 2011) นักวิชาการบางท่านกล่าวว่าค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า 0.20 ขึ้นไป (Mendard, 1995) ผลจากการพิจารณาค่า Tolerance ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.242-0.674 ผลของการพิจารณาจึงไม่มีปัญหาเรื่อง Collinearity และการวิเคราะห์ค่าของ VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งค่าของ VIF ควรมีค่าที่ต่ำกว่า 10 จึงจะสามารถ

ยอมรับได้ (Hair et al., 1995) จากการวิเคราะห์ค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 1.483-4.126 ซึ่งมีค่าไม่เกินกว่า 10 ซึ่งถือว่ายอมรับได้ จากการวิเคราะห์ที่นำเสนอมาข้างต้น สามารถที่จะสรุปได้ว่าทุกตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกัน ดังตาราง 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ตามตาราง 2 พิจารณาการวิเคราะห์ค่า Correlation นั้น มีค่าอยู่ระหว่าง 0.282-0.812 ซึ่งเป็นค่าความสัมพันธ์ที่ไม่สูง จึงไม่เกิดปัญหา Collinearity และทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ต่อกัน

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

	RIGHT	PARTIC	STABIL	INVEST	FAMILY	SAFE	ENVIRO	PREPAR	OTHER	JODDE	CARE
RIGHT	-	.692	.452	.282	.428	.408	.473	.559	.580	.412	.538
PARTIC		-	.511**	.256**	.464**	.511**	.518**	.640**	.605**	.363**	.546**
STABIL			-	.535**	.482**	.397**	.516**	.638**	.640**	.428**	.498**
INVEST				-	.330**	.297**	.255**	.366**	.334**	.328**	.302**
FAMILY					-	.578**	.503**	.546**	.514**	.369**	.502**
SAFE						-	.593**	.540**	.505**	.319**	.438**
ENVIRO							-	.700**	.658**	.312**	.479**
PREPAR								-	.812**	.472**	.659**
OTHER									-	.574**	.630**
JODDE										-	.527**
CARE											-

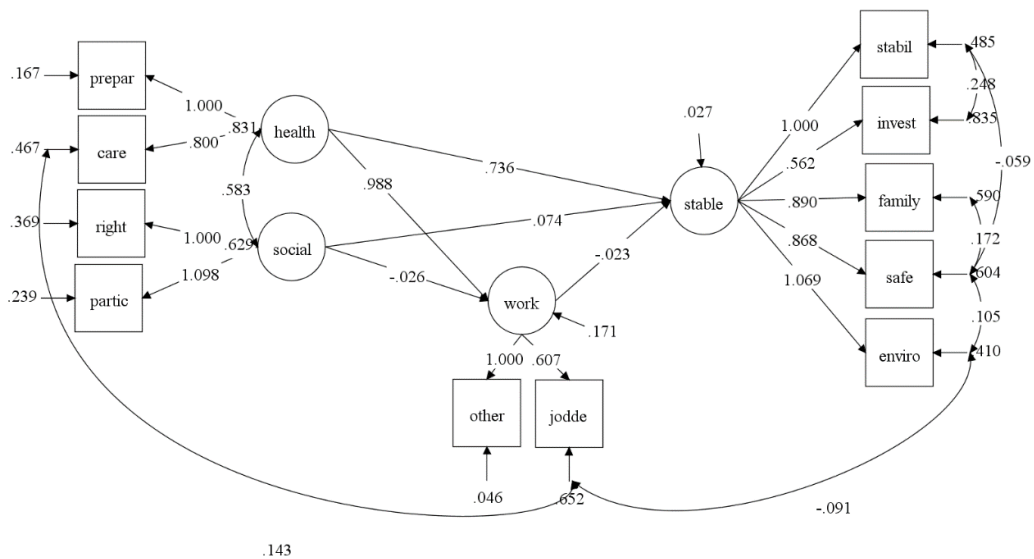
หมายเหตุ: **Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ตาราง 3 เกณฑ์ในการพิจารณาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ค่าดัชนี	เกณฑ์พิจารณา	ก่อนปรับโมเดล	หลังปรับโมเดล
X^2	-	237.068	77.141
df	-	38	31
X^2/df	2.00-5.00	6.238	2.488
RMSEA	<0.05	0.111	0.059
CFI	>0.95	0.927	0.983
TLI	>0.95	0.894	0.970
SRMR	<0.05	0.048	0.030

ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ตามภาพ 2 และตามตาราง 3 การพัฒนาโมเดลทั้งหมด 3 ครั้ง ผลการทดสอบในครั้งที่ 3 พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างมีความ

สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $X^2=77.141$, ค่า $df=31$, ค่า $X^2/df=2.488$, ค่า $RMSEA=0.059$, ค่า $CFI=0.983$ ค่า $TLI=0.970$ และค่า $SRMR=0.030$

$$\chi^2=77.141, df=31, \chi^2/df=2.488, RMSEA=0.059, CFI=0.983, TLI=0.970, SRMR=0.030$$

ภาพ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

ตาราง 4 ตารางแสดงค่าอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปรสาเหตุ	ความสัมพันธ์	ตัวแปรผล	
		Work	Stable
health	DE	0.988	0.736**
	IE	-	-0.023
	TE	0.988	0.713**
Social	DE	-0.026**	0.074
	IE	-	0.001
	TE	-	0.075
Work	DE	-	-0.023
	IE	-	-
	TE	-	-0.023

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 DE=อิทธิพลทางตรง IE=อิทธิพลทางอ้อม TE=อิทธิพลรวม

ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ดังตาราง 4 ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า

ปัจจัยด้านสุขภาพมีอิทธิพลทางตรงต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา มีผลกระทบ 0.736 และยอมรับสมมติฐาน H1

ปัจจัยด้านสุขภาพมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการทำงานต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา มีผลกระทบ 0.988 และปฏิเสธสมมติฐาน H2

ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา มีผลกระทบ 0.074 และปฏิเสธสมมติฐาน H3

ปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการทำงานต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา มีผลกระทบ -0.026 และยอมรับสมมติฐาน H4

ปัจจัยการทำงานอิทธิพลทางตรงต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา มีผลกระทบ -0.023 และปฏิเสธสมมติฐาน H5

ดังนั้นสรุปได้ว่าปัจจัยด้านสุขภาพมีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และการมีส่วนร่วมในสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการทำงาน มีผลกระทบ

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งปัจจัยของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุประกอบด้วย ด้านสุขภาพ ด้านการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม และการเข้าถึงความรู้ ผลของการพัฒนาโมเดลพบว่า โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลคือ $\chi^2 = 77.141$, $df = 31$, $\chi^2 / df = 2.488$, $RMSEA = 0.059$, $CFI = 0.983$, $TLI = 0.970$, $SRMR = 0.030$

การใช้สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเข้าถึงความรู้ของผู้สูงอายุ ในทุกวันนี้อินเทอร์เน็ตเป็นสารสนเทศที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะในด้านสุขภาพ ซึ่งสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของบรรดาผู้สูงอายุ การใช้เวชภัณฑ์เพื่อสุขภาพ การดูแลสุขภาพเบื้องต้น อาการที่บ่งบอในผู้สูงอายุ ความมั่นคงทางจิตใจในวัยผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการใช้ศาสนามาสอดแทรกให้แง่คิด นอกจากนี้แล้วสุขภาพของผู้สูงอายุที่จะต้องดูแลเป็นพิเศษ อาทิ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง

คอเลสเตอรอลสูง รวมทั้งสุขภาพ ยังหมายรวมถึงการพักผ่อนที่เพียงพอ การออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับ Jin (2018) กล่าวถึง ผู้สูงอายุชาวอเมริกันใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และสอดคล้องกับ Zhang & Umemuro (2012, p. 231) ที่กล่าวว่า การอ่านข่าวบนเว็บไซต์และการคุยผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีผลต่อความสุขของผู้สูงอายุ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและความสุข และการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงสังคม ผู้สูงอายุต้องการสังคมที่ดีสอดคล้องกับ Eakpachaisawad (2015) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับกลุ่มเพื่อนผู้สูงอายุ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ ด้วยเป็นการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจที่ต้องการ การยอมรับจากสังคม

การเรียนรู้ที่จะเข้าถึงสังคมของผู้สูงอายุ ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากของผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุยังคงที่ต้องการอยู่ในสังคมที่มีความสุข การเข้าถึงสังคมของผู้สูงอายุ เป็นการมีส่วนร่วมในสังคม การถ่ายทอดภูมิปัญญา การสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกัน หรือจากรุ่นสู่รุ่น การรับรู้ถึงกฎหมาย และสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงต้องมี โดยปัจจัยนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่บรรดาผู้สูงอายุต้องรับรู้ โดยผ่านทางเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุดในเทคโนโลยียุคปัจจุบัน สอดคล้องกับ Office of the Education Council (2018) กล่าวถึงผู้สูงอายุอาจจะไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม เหตุเพราะปัญหาทางด้านสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ ผู้สูงอายุจะเรียนรู้จากการดูโทรทัศน์ และการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเรียนรู้เพื่อสุขภาพที่ดี และสอดคล้องกับ Oswald & Cotton (2015) กล่าวถึง ในด้านจิตใจ หากผู้สูงอายุสามารถที่จะสื่อสารกับเครือข่ายสังคมของผู้สูงอายุจะช่วยให้คลายเหงาได้ และการเข้าเครือข่ายของผู้สูงอายุ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อกันและกัน

การทำงานของผู้สูงอายุ ปัจจุบันนี้ผู้สูงอายุที่เกษียณอายุแล้ว บางท่านก็ยังทำงานกันอยู่ ยังคงประกอบอาชีพที่ไม่ใช่แรง หรือที่ต้องใช้กำลังมาก โดยเฉพาะภาครัฐมีการส่งเสริมให้กับผู้สูงอายุได้มีงานทำ ส่งเสริมให้มีรายได้หลังวัยเกษียณอายุ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุเกิดเหงา หรืออย่างน้อยได้เคลื่อนไหว

ร่างกายบ้าง การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ หรือเข้าอบรมในโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะฝีมือ จะทำให้ผู้สูงอายุได้เห็นคุณค่าในชีวิิตของตนเอง สอดคล้องกับ Ratana-Ubol (2019) การส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องเน้นให้การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าในตนเอง ความหลากหลายของรูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุ ในรูปแบบของโรงเรียนผู้สูงอายุ การรวมตัวผ่านกิจกรรม และศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ Disank (2016) กล่าวถึง การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับผู้สูงอายุ คือการให้ข่าวสารที่ดีด้านสุขภาพ การดูแลตนเอง อบรมเกี่ยวกับโภชนาการและการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุ การจัดกลุ่มอาชีพเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ และการหาแหล่งหรือแหล่งสนับสนุนในเรื่องปัจจัยสำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และที่สำคัญการฝึกทักษะฝีมือการผลิต การหาตลาดให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มขึ้น

การเข้าถึงความรู้ของผู้สูงอายุ ในทุกวันนี้การเข้าถึงความรู้โดยมากจะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นหลักในการเข้าถึงความรู้ ผู้สูงอายุก็เช่นกันที่ต้องแสวงหาข่าวสารองค์ความรู้ต่าง ๆ ต้องการรู้ถึงความสำคัญและความมั่นคงของชีวิต การวางแผนทางการเงิน ความมั่นคงในครอบครัว การดูแลสุขภาพ สิ่งที่กำลังมาขึ้นล้วนเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะต้องรู้ แต่มีช่องทางใดบ้างที่ผู้สูงอายุจะใช้ ซึ่ง Sirisunhirun (2016) กล่าวถึงสภาพการรับรู้และข้อมูลข่าวสารของผู้สูงอายุในปัจจุบัน ส่วนมากผู้สูงอายุได้รับความรู้ทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุส่วนมากมีปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และผู้สูงอายุได้รับข้อมูลผ่านทางผู้เชี่ยวชาญ หอกระจายข่าว จากบุคคลใกล้ชิด โดยในการแก้ไขดังกล่าว จะต้องมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ Leetragul et al., (2018) กล่าวถึงปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายทางสังคมในการสร้างการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุที่ยากจนในชุมชนเมือง คือเครือข่ายทางสังคมจะเป็นกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันระหว่างสมาชิกในลักษณะของความ เป็นเพื่อน ญาติหรือผู้ร่วมงาน โดยจากการสื่อสาร

ทางการพูดคุยโดยตรง การสื่อสารออนไลน์ เช่น อีเมล หรือสื่อสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยเชิงสาเหตุของความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการ ทำงาน และปัจจัยด้านสุขภาพ มีอิทธิพลทางตรงต่อการเข้าถึงความรู้ของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาซึ่ง สอดคล้องกับ Chotjirawattana et al., (2019) กล่าวถึงการศึกษาที่ผู้สูงอายุมีความต้องการจำเป็นในการใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการหาความรู้ทางด้านสุขภาพเป็นอันดับแรก และผู้สูงอายุต้องการเข้าใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้านสุขภาพ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยต้องการความรู้ดูแลสุขภาพของตนเองการพบปะพูดคุยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยอาศัยการรับชมรายการทางโทรทัศน์ และ การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Reserch Suggestions)

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุคของสังคมผู้สูงอายุ ดังนั้นแล้วผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นนโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้สูงอายุที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
2. ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้สูงอายุได้ หรือเป็นแนวทางให้กับการจัดสร้างบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุ จะได้นำไปปรับใช้ได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป (Suggestions for Future Research)

การศึกษาในครั้งต่อไป สามารถนำแนวคิดจากการวิจัยนี้ไปต่อยอด เนื่องจากยังมีอีกหลายปัจจัยที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นอกจากนั้น ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ต้องดำเนินการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาเครื่องมือสำหรับอำนวยความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความต้องการของผู้สูงอายุได้มากขึ้น

บรรณานุกรม (Bibliography)

- Chotjirawatthana, S., Tantrarungroj, P., and Suwanmonkma, S. (2019). The needs assessment of information and communication technology to support health literacy in the learning center for the elderly in Bangkok and its vicinities. **Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University**, 12(2), 71-85.
- Chotjirawatthana, L., Promjaisa, N., Kaewsri, P., and Jaiboontan, T. (2019). The mobilizational of social networks in creating perception and benefits accessibility for poor elderly in urban communities of Chiang Rai province. **Kasalongkham Research Journal**, 12(2), 15-27.
- Cohen, J. M., and Uphoff, N. T. (1977). **Rural development participation: Concept and Measure for project design implementation and evaluation**. Cornell: Rural Development Committee Center for international Studies. Cornell University. 7-111.
- Department of Older person. (2014). **Aging policy**. Ministry of Social Development and Human Security.
- Dhamsiri, B. (2006). **Family and caring for the elderly**. Karavak Journal, Issue of the prince's day exhibition. Faculty of Science and Technology. Valaya-alongkorn Rajabhat University.
- Diamantopoulos, A., and Siguaw, A. D. (2000). **Introducing LISREL: A guide for the uninitiated**. Sage Publications, London.
- Disank, C. (2016). Sufficiency economy in the area of Nong Kin Phen Sub-district administrative organization, Warin Chamrab Sub-district, Ubon Ratchathani Province. **Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University**, 12(1), 265-283.
- Eakpachaisawad, T. (2015). Factors affecting the elderly in the community Phetchabun, mueang district, Phetchabun province. **Dhonburi Rajabhat University Journal**, 9(1), 92-104.
- Foundation of Thai Gerontology Research and Development institute. (2015). **Situation of the Thai elderly 2015**. Retrieved January 8, 2020, from <http://thaitgri.org/?p=37841>
- George, D. and Mallery, M. (2010). **SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update, 10th Edition**, Pearson, Boston.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., and Tatham, R. L. (2006). **Multivariate data analysis**. 6th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Jr, Anderson, R. E., Tatham, R. L., and Black, W. C. (1995). **Multivariate Data Analysis**. 3rd ed. New York: Macmillan.
- Hu, L. T., and Bentler, P. M. (1995). Cutoff criteria for fit index in covariance structural analysis: conventional criteria versus new alternations. **Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal**, 6, 1-55.
- Janobrom, S. (1998). **Elderly vision and informal education for Thai elderly**. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Jin, B. (2018). Older adults' informal learning using mobile devices: A review of the literature. In **Adult Education Research Conference 2018** (pp. 1-21). Retrieved February 22, 2020, from <http://newprairiepress.org/aerc/2018/papers/32>

- Joreskog, K. G., and Sorborn, D. (1989). **Advance in fact or analysis and structural equation models**. Cambridge, MA: Abt books.
- Kaplan, D. (2000). **Structural equation modeling: Foundations and extensions**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kickbusch, I. S. (2001). Health literacy: Addressing the health and education divide. **Health Promotion International**, 16(3), 289-297.
- Krea-ngam, W. (2018). Special lecture: Administration and development of government human resources for sustainable country reform. **Civil Service e-Journal**, 61(4), 3-8.
- Mendard, S. (1995). **Applied Logistic Regression Analysis: Sage University Series on Quantitative Applications in the Social Sciences**. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Ministry of Information and Communication Technology. (2010). **Draft of information and communication technology policy for term 2011-2020**. Retrieved February 22, 2020, from http://www.ict2020.in.th/?q=system/files/u1/ICT2020_strategies_for_PH.pdf
- National Committee for the Elderly. (2010). **Phan phu sung-ayu thai chabap thi 2 (phuthasakkarat 2545-2565) [2nd National plan for older persons (B.E. 2545-2565)] 1st Revised Edition B.E. 2552**. Bangkok: Ministry of Social Development and Human Security.
- National Health Security Office. (2561). **Strategic plan for system operations long-term care for the elderly in dependency 2014-2018**. Bangkok: National Health Security Office.
- Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric Theory**. New York: McGraw-Hill.
- Office of the Education Council (2018). **Comparative research report for policy development on learning promotion of the elderly in Thailand**. Bangkok: Author.
- Oswald, T., and Cotton, S. (2015). **Tablets can help elderly cross the ‘digital divide’**. Retrieved february 22, 2020, from <http://msutoday.msu.edu/news/2015/tablets-can-help-elderly-cross-the-digital-divide/>
- Pallant, J. (2010). **SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using IBM SPSS 4th ed**. Maidenhead: Open University: Press/McGraw-Hill.
- Pedhazur, E. J. (1997). **Multiple regression in behavioral research**. South Melbourne: Wadsworth.
- Ratana-Ubol, A. (2019). Proposal for operational improvement regarding senior citizen’s potential enhancement. **Silpakorn Educational Research Journal**, 11(1), 26-46.
- Sirisunhirun, S. (2016). Guidelines of community learning center for promoting lifelong learning in elderly. **Governance Journal**, 5(2), 59-74.
- Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2011). **Using Multivariate Statistics 4th ed**. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Tabachnick, B.G. and Fidell, L.S. (2013). **Using Multivariate Statistics**. Pearson, Boston.
- Vanichyanukoh, D., Anantho, S., and Thongrin, S. (2017). The process of internet acceptance for developing the quality of life of senior citizens. **Dhonburi Rajabhat University Journal**, 11(2), 60-73.
- World Health Organization (WHO). (2001). **Health in Old: A guide to good health for senior citizens and their careers**. (n.p.).

Zhang, J., and Umemuro, H. (2012). Older adults' hedonic and eudaimonic well-being in information and communication technology activities. **Gerontechnology** 2012. 10(4) : 231-243.